

Hamdullah Köseoğlu'nun “Küçük Ressam” ve “Elimi Bırakma Anne” Adlı Eserlerinin Çocuk Edebiyatı Açısından İncelenmesi

Halil KURU¹

ÖZET

Bu çalışmada, günümüz çocuk edebiyatı yazarlarından biri olan Hamdullah Köseoğlu'nun örneklem olarak ele alınan “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserlerinin çocuk edebiyatı açısından uygunluğu incelenmiştir. Çalışma, betimsel nitelikte bir araştırma olup, tarama modellerinden doküman incelemesi yöntemi esas alınarak yapılmıştır. Eserlerin iç ve dış yapı özellikleri çocuk edebiyatına uygunluk açısından incelenmiştir. Kitaplar dış yapı özellikleri olarak; kitabın boyutları, kâğıt, sayfa düzeni, resim, kapak ve cilt açısından; içyapı özellikleri olarak ise tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım açısından incelenmiştir. Yazarın eserlerde özgün bir dil kullandığı, deyim ve ikilemeleri yoğun bir şekilde işlendiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda eserlerin çocukların dil gelişimine katkısı bakımından zengin bir içeriğe sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Eserler, iç ve dış yapı özellikleri bakımından da çocuk edebiyatına uygun eserler olup, çocuk edebiyatı açısından yararlanılması gereken kaynaklar arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hamdullah Köseoğlu, Çocuk Edebiyatı, Çocuk Kitapları, Küçük Ressam, Elimi Bırakma Anne.

Hamdullah Köseoğlu's Investigation On The Children's Literature In The Works Of “Küçük Ressam” And “Elimi Bırakma Anne”

ABSTRACT

In this study, the appropriateness of the works of "Küçük Ressam" and "Elimi Bırakma Anne" which are considered as sample of Hamdullah Köseoğlu, one of the authors of contemporary children's literature, in terms of children's literature has been examined. The study is a descriptive study and was based on the document review method of the scanning models. The internal and external structures of the works have been examined in terms of their suitability for children's literature. As books external structure properties; the dimensions of the book, the paper, the page layout, the picture, the cover and the skin; As the characteristics of the internal structure, the theme, topic, heroes, language and narration were examined. It has been found that the author uses a unique language in his works, and idioms and dilemmas are processed intensively. In this context, it came to the conclusion that the works have a rich content in terms of children's language development. The works are suitable works for children's literature in terms of their internal and external structure and they are the result of being among the resources that should be utilized in terms of children's literature.

Keywords: Hamdullah Köseoğlu, Children's Literature, Children's Books, Küçük Ressam, Elimi Bırakma Anne.

¹ Türkçe Öğretmeni, MEB, halilkuruoglu@gmail.com

1.Giriş

İnsan hayatının 2-14 yaşları arasında geçen gelişme dönemine çocukluk çağı adı verilir. Bu çağda çocuğun gelişim sürecini etkileyen ve ona estetik zevk kazandıran en önemli unsurlar dil ve edebiyattır. Bunun için çocukların estetik değeri olan, öğreten ve eğlendiren nitelikli metin ve eserlerle karşılaşması gerekmektedir (Sever, 2003; Şimşek, 2006; Şirin, 2000; Yalçın ve Aytaş, 2012).

Çocuk edebiyatı, çocuğun dil becerilerini geliştiren, hayal dünyasını zenginleştiren, değerler aşıl原因an, öğreten, eğlendiren ve çocuğun kitaplara olan okuma sevgisini geliştiren amaçlar barındırmalıdır. Bu bağlamda oluşturulan eserler, belirtilen kriterlere uygun eserler olmalıdır. Ancak nicelik olarak istenilen seviyede olsa bile, Türk çocuk edebiyatının nitelik olarak henüz istenilen seviyede olduğunu söylemek mümkün değildir. İpşiroğlu (2008) yaptığı araştırmalarda Türk çocuk edebiyatının emekleme döneminde olduğunu ifade ederken, Sever (2013) de çocuk edebiyatı eserlerinin nicel artışına koşul olarak niteliğinde bir artıştan söz edilemeyeceğini belirtmektedir.

Günümüz çocuk edebiyatı yazarları ve eserlerinin, çocuk edebiyatına uygunluk açısından incelenmesi gerekmektedir. Çocuklara önerilecek eserler, öylesine yazılmış eserler olmayıp, çocuğa hitap eden, onun seviyesine uygun, hayal gücünü ve dil becerilerini zenginleştiren yararlı eserler olmalıdır. Çünkü çocuk, bu kitaplar aracılığıyla kültürünü, değerlerini ve en önemlisi dilini öğrenmektedir.

Türkiye’de ana dili eğitimi ve öğretimi Türkçe dersleri ile yapılmakta olup, sadece ders kitapları yeterli kaynak olmamaktadır. Dil öğretiminde çocuk edebiyatı eserlerinden de yararlanılmaktadır. Bu bağlamda dilin işlevlerinin tam olarak yerine gelebilmesi için bu metinler özenle seçilmelidir.

Araştırmacılar ana dili öğretiminin usta yazar ve şairlerin metinleriyle, eserleriyle gerçekleştirmesi gerektiğini ifade etmişlerdir (Yıldız, 2008; Sever, 2004; Belet vd., 2008; Cemiloğlu, 2001). Bu bağlamda günümüzde nitelikli çocuk edebiyatı eseri veren bazı yazarlar bulunmaktadır. Bu isimlerden bazıları: Bestami Yazgan, Yalvaç Ural, Mavisel Yener, Gülten Dayıoğlu, Fatih Erdoğan, Ahmet Efe, Gülçin Alpöge, Aytül Akal, Hasan Latif Sarıyüce, Mehmet Güler, Ayşe Yamaç’tır.

Çocuk ve gençlik edebiyatının günümüzdeki önemli temsilcilerinden biri de Hamdullah Köseoğlu’dur. 1945 yılında Kars’ta doğan Köseoğlu, Atatürk Üniversitesi Türkoloji Bölümünü bitirdi. İlk öyküsü Varlık Yıllığı’nda çıktı. 1981-1984 yılları arasında üç kitabı yayımlandı ve daha sonra yazmaya uzun bir süre ara verdi. 1997 yılında yeniden yazmaya başladı. Otuzun üzerinde kitabı olan yazar, Vedat Dalokay, Ömer Seyfettin, Gezginler Kulübü, Halkevi, Samim Kocagöz, Ümit Kaftancıoğlu öykü, TÖMER masal ve roman olmak üzere, on beşin üzerinde ödül almıştır (Köseoğlu, 2015).

Özgün bir dili olan Hamdullah Köseoğlu’nun, “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı iki eseri bu araştırmada çocuk edebiyatı açısından iç ve dış yapı unsurları olarak incelenmiş; eserlerin çocuklara uygunluğu açısından değerlendirilmiştir.

2.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, günümüz çocuk edebiyatı yazarlarından biri olan Hamdullah Köseoğlu’nun “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı iki eserinin çocuk edebiyatına uygunluğunu ve çocuğun dil gelişimine olan katkısını incelemektir.

3.Araştırmanın Önemi

Çağımızda çocuklar için de bir edebiyat alanının olduğu kabul görmüş bir gerçektir. Geçmişten günümüze doğru çocuğun ve çocukluğun değeri olumlu yönde artmış ve önem kazanmıştır. Bu bağlamda çocuk edebiyatı oluşmuş ve kuralları ile birlikte günümüzdeki yerini almıştır.

“Çocuk edebiyatı her şeyden önce çocuğa yönelik olan, çocuğun duygu ve düşüncelerini geliştiren, hayal dünyasını zenginleştiren, anlama ve anlatma becerilerinin gelişimine destek olan, ana dilinin öğrenilmesine katkı sağlayan, çocuğu değerli hissettiren, eğlendiren, eğiten ve evrensel değerler öğreten yazılı ve sözlü eserlerin yer aldığı bir edebiyat alanıdır” (Kuru, 2016: 13). Bu amaçlarla oluşturulan çocuk edebiyatı eserleri, çocuğa verilen değer bir göstergesidir.

Öğrencilere hayatı, okulu ve edebiyatı sevdirmede çocuk kitaplarının önemli bir yeri bulunmaktadır. Özellikle çocukların edebi zevk kazanmaları açısından çocuk kitapları önemlidir (Çağlayan, 2005; Oğuzkan, 2001; Sever, 2004; Kuru, 2016).

“Çocuk, bugün çocuktur ama yarının genci, öbür günün büyüğüdür sözünün manası büyükler tarafından iyi anlaşılmalıdır. Çünkü bugünün çocuğunu ihmal etmek, yarınları ihmal etmek demektir” (Dursunoğlu, vd., 2013: 31). İnsanoğlu için çok önemli bir dönem olan bu çağa gerekli önemi vermenin bir yolu da çocukları nitelikli çocuk kitaplarıyla tanıştırmaktır.

Öğretmenlerin ve velilerin çocukların okuması için nitelikli ve çocuk edebiyatı kriterlerine uygun eserler seçmeleri gerekmektedir. Bunun için de Türkçenin zenginliğini yansıtan, çocuğa olumlu evrensel değerler aşılayan, öğretirken eğlendiren kitaplar çocuklara tavsiye edilmelidir.

Günümüzde oluşturulan çocuk kitapları nicel olarak yeterli seviyede olup, nitelik olarak ise değerleri tartışma konusudur. Çocuk kitaplarının dil, biçim ve içerik özellikleri bakımından dikkatle oluşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda Hamdullah Köseoğlu'nun eserlerinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi önemlidir.

Bu çalışma ile yazarın “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserlerinin dış ve içyapı unsurları çocuk edebiyatına uygunluk ve çocuğun dil becerilerine katkısı bakımından değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Hamdullah Köseoğlu'nun eserlerinin çocuk edebiyatı açısından incelenmesi de önem arz etmektedir.

4.Problem Cümlesi

Günümüz çocuk edebiyatı yazarlarından biri olan Hamdullah Köseoğlu'nun öykü türünde yazmış olduğu “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserleri, çocuk edebiyatı açısından uygun özellikler göstermekte midir?

5.Araştırmanın Yöntemi

Yapılan bu çalışma, betimsel nitelikte bir araştırma olup, tarama modellerinden doküman incelemesi yöntemi esas alınarak gerçekleştirilmiştir. “Nitel araştırmalar verilerin teker teker okunması yoluyla kod ve kategorilere dayalı olarak araştırma sonuçlarının sunulmasını sağlar” (Merriam, 1998: 58). Eserler, bu yöntem ile incelenmiştir.

“Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında belirli zaman dilimi içerisinde üretilen dokümanlar ya da ilgili konuda birden fazla kaynak tarafından ve değişik aralıklarla

üretilmiş dokümanların geniş bir zaman dilimine dayalı analizini olanaklı kılmaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2000: 140-143).

Çalışmada Hamdullah Köseoğlu'nun “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserleri çocuk edebiyatı kriterlerine göre tekrar tekrar okunarak taranmıştır. Eserler dış ve içyapı özellikleri açısından incelenmiştir. Eserler dış yapı özellikleri açısından kitabın boyutları, kâğıt, sayfa düzeni, resim, kapak ve cilt bakımından incelenmiştir. İçyapı özellikleri olarak da tema, konu, kahramanlar, dil ve anlatım açısından incelenmiştir.

6.Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini çocuk edebiyatı yazarı olan Hamdullah Köseoğlu'nun çocuklar için öykü türünde yazmış olduğu tüm eserleri oluşturmaktadır.

Çalışmanın örneklemini ise yazarın öykü türünde oluşturmuş olduğu eserler arasından rastgele seçilen “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserler oluşturmaktadır. Eserler hakkında bilgi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Hamdullah Köseoğlu'nun İncelenen Eserleri

Nu	Kitabın Adı	Yayınevi	Sayfası	Türü	Yaş
1	Küçük Ressam	Tudem Yayınevi	48	Öykü	7-12 yaş
2	Elimi Bırakma Anne	Tudem Yayınevi	48	Öykü	7-12 yaş

7.Verilerin Elde Edilmesi ve Analizi

Çalışmada kullanılan eserlere, basılı olan materyaller edinilerek ulaşılmıştır. “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserler, dış ve içyapı özellikleri bakımından incelenerek değerlendirilmiştir. Eserler dil ve anlatım yönünden taranarak eserlerde kullanılan deyim ve ikileme grupları tespit edilmiştir. Eserdeki deyimler belirlenirken, Metin Yurtbaşı tarafından hazırlanan Sınıflandırılmış Deyimler Sözlüğü'nden ve TDK'nin genel ağ adresindeki Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nden, ikilemelerin tespitinde ise Necmi Akyalçın'ın Türkçe İkilemeler Sözlüğü'nden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır.

Çocuk kitaplarının işlevlerini yerine getirebilmesi için hem dış yapı hem de içyapı özelliklerine uygun olarak hazırlanması gerekir. Bu bağlamda Hamdullah Köseoğlu'nun yazmış olduğu “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” eserlerini dış yapı ve içyapı özellikleri açısından ele alıp ve alt başlıklar halinde inceleyeceğiz.

7.1. Dış Yapı Özellikleri

7.1.1. Kitabın Boyutları

Çocuk kitaplarının boyutları çocuğun yaşına uygun hacimlerde ve büyüklükte olmalıdır. Çocuk okuduğu kitabı kucağında rahatlıkla okuyabilmelidir. Sürekli aynı boyutlardaki kitaplar yerine çocuğun yaşına uygun farklı farklı boyutlardaki kitaplar tercih edilmelidir (Tür-Turla, 2005; Karatay, 2011).

“*Küçük Ressam*” adlı eser 19,5 cm uzunluk, 13,5 cm en, 0,5 cm kalınlığında olup 48 sayfadır. “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eser de aynı ölçülerdedir. Bu boyutlar, 7-12 yaş aralığında olan çocuklar için uygun kitaplar olma özelliği göstermektedir. Ayrıca taşınması ve kullanılabilirliği de kolay olup çocukların seviyesine uygundur.

7.1.2. Kâğıt

“Çocuk kitapları kaliteli birinci veya ikinci hamur kâğıda basılmalıdır. Kâğıt; kolay yırtılmamalı ve mürekkebi dağıtmamalıdır. Çocuğun gözünü yoracak kadar parlak olmamalıdır. Kullanılan kâğıdın ince olmaması, sayfalarını çevirme kolaylığının yanı sıra sayfalardaki renkli resimlerin daha net baskı vermesini, bir sayfadaki resmin arka sayfadaki resme gölge yapmamasını ve resmin daha iyi görülebilmesini sağlar.” (Tür-Turla, 2005: 35).

“*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserlerin her ikisinde de birinci hamur kâğıt kullanılmıştır. Bu kâğıt, çocuğun gözünü yormayan mat bir kâğıttır. Kitaptaki resimler ve yazılar arka sayfaya yansımamıştır. Bu bağlamda eserler kâğıt özellikleri açısından uygun özelliklere sahiptir.

7.1.3. Sayfa Düzeni

Çocuk kitaplarında sayfaların düzenli bir şekilde olması gerekmektedir. Çocuk metni ve ona ait resmi aynı sayfada görmelidir. Bu, çocuğun görsel ve işitsel algılamayı bütünleşirmesi için önemlidir. (Tür-Turla, 2005) Kitaplarda satır aralıkları ve sayfa kenarlıkları da eşit bir düzende, okuma rahatlığı sağlayacak şekilde olmalıdır.

“*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserlerin her ikisinde de sayfa düzeni estetik bir şekilde planlanmıştır. Sayfalardaki paragraflar arası satır aralığı 0,5 cm olarak, kelimeler arası uzaklık ise 0,2 cm olarak düzenlenmiştir. Bu durum okuyucunun gözünü yormadan, kelimelerin birbirine karışmasını engelleyerek okumayı kolaylaştırmaktadır.

7.1.4. Resim

“Çocuk kitaplarında resimler, çocukları çizmeye istekli kılacak, onların kendilerini bu yolla ifade etmelerine, üretmelerine, sevmelerine ve duyumsamalarına olanak sağlayacak bir sanatçı duyarlılığıyla resmedilmelidir.” (Özer, 2007: 429).

İnsanlar, beğeni duyulan, dikkat çeken görselleri hatırlamakta zorluk çekmez. Çocukluk çağında da resimleriyle birlikte okunan bir kitap, hafızamızda daha fazla yer edinir. Bundan dolayı resimler, çocuk kitaplarının olmazsa olmazıdır.

“Kitaplardaki kahramanların fiziksel portreleri, metinde yansıtılan kişilik özelliklerine uygun biçimde çizilmeli; resimler kahramanların başat özelliklerini (şişman, zayıf, uzun saçlı, kısa boylu, sinirli, uysal vb.), yaşadıkları ruhsal durumları, geçirdikleri fiziksel değişimleri çocuklara duyumsatabilmelidir.” (Sever, 2003: 191).

İncelenen “*Küçük Ressam*” adlı eser Özgür Gücüyener, “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eser ise Hale Soykur tarafından resimlendirilmiştir. Eserlerin her ikisinde de görseller renkli şekilde basılmıştır. Kitapların içerisinde resimlere oldukça yer verilmiş olup, öykülerdeki karakterleri yansıtacak nitelikte görseller oluşturulmuştur. Bu bağlamda eserlerdeki resimler çocuğun hayal dünyasının kapılarını aralayıcı nitelikte olup, okumayı sevdirici bir şekilde düzenlenmiştir.

7.1.5. Kapak ve Cilt

Kapak, çocuğun kitapla ilk tanışma anıdır; bu sebeple çocuk için oldukça önemli bir unsurdur. Bu unsur dikkat çekici bir nitelikte, kitabın konusu hakkında ipucu veren, çocuğu okumaya davet eden bir özellikte olmalıdır. “Kitap kapağı, kitabın içeriği hakkında etkili mesaj verecek şekilde düzenlenmiş olmalıdır.” (Tür-Turla, 2005: 37).

İncelenen “*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserlerin her ikisinde de renkli karton kapak kullanılmıştır. Kitap kapakları telefonla kaplanarak kullanılabilirlikleri

arttırılmıştır. Cilt, tutkalla yapıştırılmış olup kitapların dayanıklılığı azalmıştır. Kitapların kenar kesimleri ise çapaksız, düzgün bir şekildedir.

“*Küçük Ressam*” adlı eserin kapağında öykü hakkında ipucu veren, öykü kahramanının elinde boyama fırçalarıyla yer aldığı bir resim yer almaktadır. Bu resim, dikkat çekici bir nitelikte olup, kitap hakkında ön bilgi vermektedir. Kitabın arka kapağında ise eser hakkında kısa bir bilgi ve yazarın diğer eserlerinin yer aldığı görseller yer almaktadır.

“*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserin ön kapağında el ele tutuşan anne ve kız resmi yer almaktadır. Bu resim de kitap hakkında okuyucuya ön bilgi vermektedir. Kitabın arka kapağında ise eser hakkında kısa bir bilgi ve yazarın diğer eserlerinin yer aldığı görseller yer almaktadır. Bu bakımdan eser, verdiği ön bilgi ile okuyucunun dikkatini çekmekte olup okuma isteğini arttırmaktadır.

7.2. İç Yapı Özellikleri

7.2.1. Tema

Öykülerin ana fikri ve verilmek istenen mesaj çocuğa göre olmalıdır. Çocuğun seviyesine uygun, onun anlayabileceği fikirler kitaplarda yer almalıdır. Çocuğun seviyesinden uzak değerler ve fikirler çocuğun kitabı anlayamamasına yol açabileceği gibi okuma sevgisini de köreltir.

“*Küçük Ressam*” adlı eserde çocuğun seviyesine uygun olarak doğru ve yanlış, hak, sağlık ve çevre temaları yer almıştır. 7-12 yaş aralığındaki çocuklara uygun olan bu temalar kitapta örtük olarak yer almıştır. Eserdeki fikirler ilgi çekici bir anlatımla sergilenmiştir. Bu bağlamda eser verdiği değerlerle çocuk okuyucuların okuması gereken kitaplar arasındadır.

“*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserde ise aile, mücadele ve doğal felaketler temaları yer almıştır. 7-12 yaş aralığına hitap eden bu temalar çocukların anlayabileceği bir düzeydedir. Bu bağlamda bu eser de verdiği değerlerle çocuk okuyucuların okuması gereken kitaplardan bir tanesidir.

7.2.2. Konu

Çocuk kitaplarındaki ele alınan konu, çocukların güven duygusunun gelişimine katkı sağlayacak, ilgilerini çekebilecek, eğlenmelerini ve öğrenmelerini sağlayacak nitelikte olmalıdır.

“*Küçük Ressam*” adlı eserde dedesi ve ninesiyile birlikte yaşayan çok güzel resimler çizen akıllı bir kız çocuğunun öyküsü anlatılmaktadır. Bu öyküde küçük ressam Ezgi, komşularının bahçesindeki havuçları izinsiz bir şekilde yiyen bir tavşanla karşılaşır ve ona yaptığı bu hareketin yanlış olduğunu anlatır. Yaşanan durumu resimlerinde de işler. Bu bağlamda eser işlediği konu açısından çocukların zevkle okuyacağı bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır.

“*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserde ise deprem denilen yıkımda yaşanan acılardan küçük bir kesit aktarılmaktadır. Bir anne ve küçük kızın depremde yaşadıkları duygu dolu bir anlatımla karşımıza çıkmaktadır. Konu, çocuk seviyesine uygun olarak işlenip, çocuğun düşsel ve duygusal dünyasını zenginleştirecek biçimdedir.

7.2.3. Dil ve Anlatım

Çocuğun dil, kavram ve zihin gelişiminde çocuk edebiyatının önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu bağlamda çocuk edebiyatının ve günümüz çocuk edebiyatı yazarlarının önemli bir amacı da çocuğun dil becerilerini geliştirmek olmalıdır.

“*Küçük Ressam*” ve “*Elimi Bırakma Anne*” adlı çocuk edebiyatı eserleri öykü türünde yazılmıştır. Yazar Hamdullah Köseoğlu, dil konusunda titiz davranarak öz Türkçe sözcükler kullanmıştır. Eserlerde ikilemeler ve deyimler sıklıkla kullanılmış olup, bu durum çocuğun dil becerilerinin gelişimine ve Türkçe öğretimine katkı sağlamıştır. Bu bağlamda eserler çocukların dil kullanımlarını güçlendirecek Türkçe öğrenme becerilerini geliştirecek bir eser olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hamdullah Köseoğlu'nun “*Küçük Ressam*” adlı eserinde birbirinden farklı toplam 19 adet deyim kullanıldığı tespit edilmiştir. Deyimlerin kullanımıyla ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

- ...evin içi dolup taşıyordu. (Köseoğlu, 2015: 6)
- ...ağzını açıp bakıyor. (Köseoğlu, 2015: 6)
- ...elimiz kalem tutmaz. (Köseoğlu, 2015: 9)
- ...uzaklara bakıp iç çekiyordu. (Köseoğlu, 2015: 9)
- ...fırsat bulunca balıklara, kuşlara saldırırdı. (Köseoğlu, 2015: 10)
- ...ne yapsın camı çekmiş. (Köseoğlu, 2015: 12)
- ...diğer çocuklara örnek olsun. (Köseoğlu, 2015: 12)
- ...çok hoşuna gidiyordu. (Köseoğlu, 2015: 14)
- ...emek vermediği havuçları yemekle suç işliyordu. (Köseoğlu, 2015: 17)
- ...çok emek harcadı. (Köseoğlu, 2015: 18)
- ...resminin üstünde bu kadar durmamıştı. (Köseoğlu, 2015: 18)
- ...gözlerini dikip baktı iyice. (Köseoğlu, 2015: 23)
- ...bir boyayı hak ettin. (Köseoğlu, 2015: 25)
- ...eşi teselli etmek istedi. (Köseoğlu, 2015: 25)
- ...gözlerini açmış bekliyordu. (Köseoğlu, 2015: 28)
- ...resmi bitirmeden rahat edemeyecekti. (Köseoğlu, 2015: 32)
- ...resmini tamamlayıp soluk aldı. (Köseoğlu, 2015: 32)
- ...yalnızca karnımı doyuruyordum. (Köseoğlu, 2015: 42)
- ...dönünce gözlerine inanamadı. (Köseoğlu, 2015: 43)

Tablo 2. *Küçük Ressam Adlı Eserde Kullanılan Deyimlerin Alfabetik Sıralaması*

Sıra	Deyimler	Tekrar Sıklığı
1	Ağzını açmak	1
2	Canı çekmek	1
3	Dolup taşmak	1
4	Emek harcamak	1
5	Emek vermek	1
6	Fırsat bulmak	1
7	Gözlerine inanmamak	1
8	Gözlerini açmak	1
9	Gözlerini dikmek	1
10	Hak etmek	1
11	Hoşuna gitmek	1
12	İç çekmek	1
13	Kalem tutmak	1
14	Karın doyurmak	1
15	Örnek olmak	1
16	Rahat etmek	1
17	Soluk almak	1
18	Teselli etmek	1
19	Üstünde durmak	1
Toplam		19

Hamdullah Köseoğlu'nun "*Küçük Ressam*" adlı eserinde birbirinden farklı 11 olmak üzere toplam 12 adet ikileme grubunun kullanıldığı tespit edilmiştir. İkilemelerin kullanımıyla ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

- ...ışıl ışıl parlıyordu. (Köseoğlu, 2015: 5)
- ...bir bir gösteriyor. (Köseoğlu, 2015: 6)
- ...özene özene duvara asıyordu. (Köseoğlu, 2015: 6)
- ...düşünüp düşünüp çiziyordu. (Köseoğlu, 2015: 10)
- ...bağıra bağıra koşturuyordu. (Köseoğlu, 2015: 13)
- ...eşip eşip havuçları çıkarıyordu. (Köseoğlu, 2015: 15)
- ...çizip çizip attı. (Köseoğlu, 2015: 18)
- ...durup durup sırtıyordu. (Köseoğlu, 2015: 18)
- ...atlayıp atlayıp kaçıyor. (Köseoğlu, 2015: 18)
- ...uzun uzun güldü. (Köseoğlu, 2015: 26)
- ...uzun uzun uğraştı. (Köseoğlu, 2015: 30)
- ...arsız arsız gülüyordu. (Köseoğlu, 2015: 32)

Tablo 3. Küçük Ressam Adlı Eserde Kullanılan İkileme Gruplarının Alfabetik Sıralaması

Sıra	İkileme Grupları	Tekrar Sıklığı
1	Arsız arsız	1
2	Atlayıp atlayıp	1
3	Bağıra bağıra	1
4	Bir bir	1
5	Çizip çizip	1
6	Durup durup	1
7	Düşünüp düşünüp	1
8	Eşip eşip	1
9	Işıl ışıl	1
10	Özene özene	1
11	Uzun uzun	2
Toplam		12

Hamdullah Köseoğlu'nun "Elimi Bırakma Anne" adlı eserinde birbirinden farklı 32 olmak üzere toplam 42 adet deyim kullanıldığı tespit edilmiştir. Deyimlerin kullanımıyla ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

- ...içinden gülmek, türkü söylemek, oynamak geliyordu. (Köseoğlu, 2016: 5)
- ...isteklerine karşı çıkar, ödevini yapmadan olmaz, derdi. (Köseoğlu, 2016: 6)
- ...karşılık vermesine fırsat bırakmadan. (Köseoğlu, 2016: 6)
- ...küçük kız başı döndüğü için sevinç çığlıkları attı. (Köseoğlu, 2016: 6)
- ...taklalar attı. (Köseoğlu, 2016: 8)
- ...oynamak geliyor içimden. (Köseoğlu, 2016: 8)
- ...anla dercesine boynunu büktü. (Köseoğlu, 2016: 8)
- ...canı sıkıldı küçük kızın. (Köseoğlu, 2016: 9)
- ...asma suratını güzelim. (Köseoğlu, 2016: 9)
- ...annesini kaşlarını çatarak, uyumayan çocuk büyümez, dedi. (Köseoğlu, 2016: 9)
- ...ay doğdu, yıldız kaydı. (Köseoğlu, 2016: 13)
- ...annesini kaşlarını çattı. (Köseoğlu, 2016: 16)
- ...gözlerini tavana dikti. (Köseoğlu, 2016: 19)
- ...ayrıntılarını gözden geçirdi. (Köseoğlu, 2016: 19)
- ...dağların yüreği ağzına geldi. (Köseoğlu, 2016: 22)
- ...içi titredi denizlerin. (Köseoğlu, 2016: 22)
- ...kuş gibi kanatlarını gerdi. (Köseoğlu, 2016: 22)
- ...diye karşılık verdi. (Köseoğlu, 2016: 23)
- ...dişlerini sıkıp yürek çarpıntılarını dindirmek istedi. (Köseoğlu, 2016: 23)
- ...bir süre karşılık vermedi. (Köseoğlu, 2016: 23)

- ...çıkıp gelmesi canını sıkmişti. (Köseoğlu, 2016: 24)
- ...yüreğimi ağzıma getirdi. (Köseoğlu, 2016: 26)
- ...dişlerini sıkıp sustu. (Köseoğlu, 2016: 29)
- ...boşuna çeneni yoruyorsun. (Köseoğlu, 2016: 29)
- ...içi daraldığı zaman o güzel günlerini düşünür anımsardı. (Köseoğlu, 2016: 32)
- ...çıkarc ölümü aklından. (Köseoğlu, 2016: 33)
- ...boşa gittiğini düşündü. (Köseoğlu, 2016: 33)
- ...ilgisini çekecek bir örnek aradı. (Köseoğlu, 2016: 33)
- ...yüreği daraldı. (Köseoğlu, 2016: 34)
- ...seninle gurur duyacak. (Köseoğlu, 2016: 34)
- ...dişlerini sıkıp dayanıyordu. (Köseoğlu, 2016: 35)
- ...karşılık vermediğini görünce. (Köseoğlu, 2016: 35)
- ...ilgisini çekmişti. (Köseoğlu, 2016: 36)
- ...daraldığını biliyordu. (Köseoğlu, 2016: 37)
- ...tadında bırak. (Köseoğlu, 2016: 37)
- ...yer, yerinden oynadı. (Köseoğlu, 2016: 37)
- ...oysa içi titriyordu. (Köseoğlu, 2016: 41)
- ...sözümü kesme de dinle. (Köseoğlu, 2016: 41)
- ...araya girip masalın akışını kesmedi. (Köseoğlu, 2016: 41)
- ...sözü uzatmayayım. (Köseoğlu, 2016: 41)
- ...söz geçiremiyordu. (Köseoğlu, 2016: 45)

Tablo 4. *Elimi Bırakma Anne Adlı Eserde Kullanılan Deyimlerin Alfabetik Sıralaması*

Sıra	Deyimler	Tekrar Sıklığı
1	Akıldan çıkarmak	1
2	Araya girmek	1
3	Başı dönmek	1
4	Boşa gitmek	1
5	Boyun bükmek	1
6	Canı sıkılmak	2
7	Çene yormak	1
8	Çılgılık atmak	1
9	Daralmak	1
10	Diş sıkmak	3
11	Gözden geçirmek	1
12	Gözünü dikmek	1
13	Gurur duymak	1
14	İçi daralmak	1
15	İçi titremek	2
16	İçinden gelmek	2
17	İlgi çekmek	1
18	İlgisini çekmek	1
19	Kanat germek	1
20	Karşı çıkmak	1
21	Karşılık vermek	4
22	Kaş çatmak	2
23	Söz geçirmek	1
24	Söz kesmek	1
25	Sözü uzatmak	1
26	Surat asmak	1
27	Tadında bırakmak	1
28	Takla atmak	1
29	Yer yerinden oynamak	1
30	Yıldız kayması	1
31	Yüreği ağzına gelmek	2
32	Yüreği daralmak	1
Toplam		42

Hamdullah Köseoğlu'nun "*Elimi Bırakma Anne*" adlı eserinde birbirinden farklı 26 olmak üzere toplam 33 adet ikileme grubunun kullanıldığı tespit edilmiştir. İkilemelerin kullanımıyla ilgili bulgular aşağıda verilmiştir.

...şaşkın şakın yüzüne baktı annesinin. (Köseoğlu, 2016: 6)

...soluk soluğa koltuğa attı kendisini. (Köseoğlu, 2016: 6)

...sesli sesli soluyordu. (Köseoğlu, 2016: 8)

...açık seçik söylemedi. (Köseoğlu, 2016: 8)

...dönüp dönüp baktı birkaç kez. (Köseoğlu, 2016: 12)

...derinden derine deviniyordu. (Köseoğlu, 2016: 14)

- ...istemeye istemeye yemeklerini yediler. (Köseoğlu, 2016: 14)
- ...uysal uysal. (Köseoğlu, 2016: 16)
- ...güzel güzel uyuyacak. (Köseoğlu, 2016: 19)
- ...uyudu uyudu, uyandı. (Köseoğlu, 2016: 19)
- ...uzun uzun saydı. (Köseoğlu, 2016: 19)
- ...uzun uzun yakardı. (Köseoğlu, 2016: 19)
- ...ineden inceden solumaya başladı. (Köseoğlu, 2016: 19)
- ...toplanıp toplanıp açıldı. (Köseoğlu, 2016: 20)
- ...kasılıp kasılıp gerildi. (Köseoğlu, 2016: 20)
- ...derinden derine esnedi yer. (Köseoğlu, 2016: 20)
- ...usuldan usuldan dürterek. (Köseoğlu, 2016: 20)
- ...acı acı uludu. (Köseoğlu, 2016: 20)
- ...sıcak sıcak soludu. (Köseoğlu, 2016: 22)
- ...şaşkın şaşkın bakındı. (Köseoğlu, 2016: 22)
- ...derin derin soludu. (Köseoğlu, 2016: 23)
- ...ara ara uzak bölgelerde, ülkelerde olduğunu duymuştu. (Köseoğlu, 2016: 23)
- ...belli belirsiz soluyordu. (Köseoğlu, 2016: 25)
- ...ılık ılık bir şeyler aktı içine. (Köseoğlu, 2016: 28)
- ...kıkır kıkır güldü Özlem. (Köseoğlu, 2016: 30)
- ...alımlı çalımlı genç kız olmak. (Köseoğlu, 2016: 32)
- ...derin derin soluyup. (Köseoğlu, 2016: 32)
- ...acı acı güleceğiz. (Köseoğlu, 2016: 32)
- ...yavaş yavaş durup oturuyordu toprak. (Köseoğlu, 2016: 34)
- ...tıkır tıkır işliyordu. (Köseoğlu, 2016: 36)
- ...ballandıra ballandıra masallar anlatacaktı. (Köseoğlu, 2016: 39)
- ...yavaş yavaş açıp baktı. (Köseoğlu, 2016: 45)
- ...belli belirsiz bir ses duydu. (Köseoğlu, 2016: 46)

Tablo 5. *Elimi Bırakma Anne Adlı Eserde Kullanılan İkileme Gruplarının Alfabetik Sıralaması*

Sıra	İkileme Grupları	Tekrar Sıklığı
1	Acı acı	2
2	Açık seçik	1
3	Alımlı çalımlı	1
4	Ara ara	1
5	Ballandıra ballandıra	1
6	Belli belirsiz	2
7	Derin derin	2
8	Derinden derine	2
9	Dönüp dönüp	1
10	Güzel güzel	1
11	Ilık ılık	1
12	İnceden inceden	1
13	İstemeye istemeye	1
14	Kasılıp kasılıp	1
15	Kıkır kıkır	1
16	Sesli sesli	1
17	Sıcak sıcak	1
18	Soluk soluğa	1
19	Şaşkın şaşkın	2
20	Tıkır tıkır	1
21	Toplanıp toplanıp	1
22	Usuldan usuldan	1
23	Uysal uysal	1
24	Uyudu uyudu	1
25	Uzun uzun	2
26	Yavaş yavaş	2
Toplam		33

7.2.4. Kahramanlar

Çocuk kitaplarında kahramanların iyi işlenmesi ve inandırıcı olmaları önemlidir. Çocuk kahramanla özdeşleşebilmelidir. Hangi kahramanın örnek alınacağı, hangi kahramanın örnek alınmayacağı kitaplarda özenle işlenmelidir.

“*Küçük Ressam*” adlı eserdeki kahramanlar ve özellikleri şu şekildedir:

Ezgi: Akıllı, adaletli, doğruyu yanlışı bilen ve çok güzel resimler çizen bir çocuktur.

Dede ve Nine: Ezginin bakımıyla ilgilenen, sevgi dolu kişiliklerdir.

Tavşan: Emek vermeden bahçelerin havuçlarını yiyen yaramaz ve sevimli bir hayvandır.

Eserdeki kahramanlardan Ezgi, çocuğa örnek ve model olacak bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Ezgi derslerine çalışkan, zeki ve doğruluğu bilen bir çocuktur. Bu bağlamda eserdeki kahraman, çocuklar için güzel bir örnektir.

“*Elimi Bırakma Anne*” adlı eserdeki kahramanlar ve özellikleri şu şekildedir:

Özlem: Sevimli, uslu, uyumlu ve oynamak kadar çalışmayı da seven bir çocuktur.

Mine Hanım: Çocuğunu çok seven, onunla ilgilenen sevgi dolu bir annedir.

Eserdeki kahramanların her ikisi de olumlu özellikler taşımaktadır. Eserde çalışmanın, sevginin ve aile kavramının önemi deprem anında işlenmiştir. Bu bağlamda eser çocuklara önerilecek niteliktedir.

8.Sonuç ve Öneriler

Hamdullah Köseoğlu'nun yazmış olduğu "*Küçük Ressam*" ve "*Elimi Bırakma Anne*" adlı çocuk edebiyatı ürünleri dilsel ve görsel açıdan çocuklara uygun eserlerdir. "*Küçük Ressam*" adlı eserde çocuğun seviyesine uygun olarak doğru ve yanlış, hak, sağlık ve çevre temaları yer almıştır. 7-12 yaş aralığındaki çocuklara göre uygun olan bu temalar kitapta örtük olarak yer almıştır. "*Elimi Bırakma Anne*" adlı eserde ise aile, mücadele ve doğal felaketler temaları yer almıştır. 7-12 yaş aralığına hitap eden bu temalar çocukların anlayabileceği bir düzeydedir. Bu bağlamda her iki eser de verdiği değerlerle çocuk okuyucuların okuması gereken kitaplardandır.

Yazar, "*Küçük Ressam*" ve "*Elimi Bırakma Anne*" adlı eserlerde öz Türkçe kullanmış olup, çocuğun dil gelişimine katkısı bakımından bolca deyim ve ikilemelere de yer vermiştir. "*Küçük Ressam*" adlı eserde birbirinden farklı toplam 19 adet deyim, birbirinden farklı 11 olmak üzere toplam 12 adet ikileme grubunun kullanıldığı tespit edilmiştir. "*Elimi Bırakma Anne*" adlı eserde ise, birbirinden farklı 32 olmak üzere toplam 42 adet deyim, birbirinden farklı 26 olmak üzere toplam 33 adet ikileme grubunun kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda her iki eserde çocukların dil gelişimine ve Türkçe öğretimine katkısı bakımından dikkat çeken bir durumdadır. Bu sebeple eserlerin Türkçe öğretimi sürecinde yararlanılması gereken kaynaklar arasında olduğunu söylemek mümkündür.

Eserlerde yer alan kahramanlar da çocukların örnek alabileceği birer rol modelidir. Bu bağlamda çocuklar kendilerini eserdeki kahramanların yerlerine koyabilirler. Eserlerde ayrıca çocukların beğeneceği, metinle bağlantılı görseller de yer almıştır. Bu durum çocukların hayal dünyalarını da zenginleştiren türdendir.

Çocuk edebiyatının iç ve dış yapı özellikleri açısından incelenen eserler çocuğun seviyesine uygun eserler olup, kullanışlı ve çocuğun dil gelişimine katkı sunan, çocuğa okuma sevgisi aşıl原因 önemli eserler arasında yer alıp öğretmenlere ve öğrencilere önerilmektedir. Eserler hakkında birtakım öneriler şunlardır:

1-Hamdullah Köseoğlu'nun çocuk edebiyatına uygunluğu açısından incelenen eserleri, değerler eğitimi açısından da ayrıntılı olarak incelenebilir.

2- Hamdullah Köseoğlu'nun çocuk edebiyatına uygunluğu açısından incelenen eserleri, Türkçe dil zenginliği açısından daha kapsamlı olarak değerlendirilebilir.

3-Diğer çocuk kitabı yazarlarının çocuk edebiyatı ürünlerinin de aynı yöntemlerle değerlendirilmesi çocuk edebiyatına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- BELET, D. ve DEVECİ, H. (2008). VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu 2, 3, 4 Mayıs 2008 Bildiriler. *Türkçe ders kitaplarının değerler bakımından incelenmesi* (s. 140-170). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- CEMİLOĞLU, M. (2001). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi* (3. baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.
- ÇAĞLAYAN, A. (2005). *Ahlak pusulası-ahlak ve değerler eğitimi*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.
- DURSUNOĞLU, H. vd. (2013). Ed. Kaymakcan, R. *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı* (4. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- İPŞİROĞLU, Z. (2008). Çağdaş Çocuk ve Gençlik Yazınının Türkiye'deki İşlevi, Gelişimi ve Konumu. *Çağdaş Türk Yazını* (Hazırlayan: Zehra İpşiroğlu). İstanbul: Toroslu Kitaplığı.
- KARATAY, H. (2011). *Kuramdan uygulamaya Çocuk Edebiyatı*. (1. baskı) Ankara: Grafiker Yayınları.
- KÖSEOĞLU, H. (2015). *Küçük Ressam* (12. Baskı). Ankara: Tudem Yayınevi.
- KÖSEOĞLU, H. (2016). *Elimi Bırakma Anne* (12. Baskı). Ankara: Tudem Yayınevi.
- KURU, H. (2016). *Ayşe Yamaç'ın çocuk romanlarının değerler eğitimi ve dil zenginliği açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- MERRIAM, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education*. Revised and expanded from case study research in education. USA: JB Printing.
- OĞUZKAN, A. F. (2001). *Çocuk edebiyatı*. Ankara: Anı Yayınları.
- ÖZER, A. (2007). *Çocuk kitaplarındaki resimlerin "çocuğa göreliği"*, II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu. Ankara: AÜ Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- SEVER, S. (2003). *Çocuk ve edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- SEVER, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- SEVER, S. (2013). *Çocuk edebiyatı ve okuma kültürü* (1. Baskı). İzmir: Tudem Yayınları.
- ŞİMŞEK, T. (2006). *Çocuk edebiyatı, Türk edebiyatı tarihi 4*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- ŞİRİN, M. R. (2000). *Çocuk edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakıf Yayınları.
- TÜR, G. ve TURLA, A. (2005). *Okul öncesinde çocuk, edebiyat ve kitap*. İstanbul: Ya-Pa Yayın.
- YALÇIN, A. ve AYTAŞ, G. (2012). *Çocuk edebiyatı* (6. baskı) Ankara: Akçağ Yayınları.
- YILDIRIM, A. VE ŞİMŞEK, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (2. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- YILDIZ, C. (2008). *Yeni öğretim programlarına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.